

**T.C.
KİTO BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

**EKVATOR
YURT DIŞI YATIRIMLAR**

Nisan 2024

A. EKVATOR İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Ekvator, son yıllarda önemli gelişmeler gösterse de Latin Amerika ülkelerine özgü yapısal sorunlar devam etmektedir. Güvenlik sorunları, bürokratik engeller, kanun ve kuralların çok sık değişmesi, sermaye hareketlerine yönelik kısıtlamalar bunlardan bazılarıdır. Ekvator, iç ve dış rekabetin yeterli ölçüde olmadığı, kamunun korumacı politikalarının son dönemde azalmakla birlikte halen etkin olduğu bir pazardır.

Ekvator ekonomisi, petrol, madencilik (altın, bakır), tarım ürünleri (muz, kakao, kahve, kesme çiçek) ve su ürünleri (karides, ton balığı) ihracat performansına bağımlıdır. Ülkede endüstriyellemenin zayıf olmasından dolayı sanayi ürünleri ithalatı fazladır.

Diğer taraftan, son yıllarda hükümetin özel sektöre ve yabancı yatırımcılara bakış açısı olumlu yönde bir değişiklik göstermiştir. Serbest ticaret anlaşmaları ve doğrudan yabancı yatırımlar ülke gündeminde daha fazla yer almaya başlamıştır. Yatırımcı çekebilmek için hükümetin çeşitli gayretlerinin yanı sıra hukuki altyapı çalışmaları da devam etmektedir.

Ekvator, Latin Amerika bölgesinin küçük ülkelerinden olmakla birlikte, coğrafi konumu sayesinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Dünyada en fazla biyoçeşitliliğe sahip ülkelerden biridir. Ülkenin iklimi tarım ürünleri yetiştiriciliğine uygundur. Petrol, altın, gümüş, bakır gibi maden kaynaklarına sahiptir. Özellikle son dönemde Lundin, Schlumberger, DP World, Yılport Holding gibi uluslararası şirketlerce de yatırım için tercih edilen bir ülke olmuştur.

Ekvator'a dair bir diğer önemli husus, 2000 yılından bu yana resmi para biriminin ABD Doları olmasıdır. Bu sayede Ekvator, bir dönem ülkenin en büyük sorunu olan enflasyondan kurtulmuştur. Dolarizasyon, Ekvator ekonomisi için bir istikrar unsuru olarak görülmektedir. Hükümet, aldığı kararlarla dolarizasyonu korumayı sürdürmektedir.

İş yapmanın oldukça zor olduğu Ekvator'da Dünya Bankası ile 2019 yılında başlatılan proje sonunda kurulan Yatırımda Tek Pencere Sistemi (VUI) ile iş kurmanın kolaylaşması beklenmektedir. (<https://vui.gob.ec/>)

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Ekvator'da şirket kurulumu Şirketler Yasası ile düzenlenmiştir.

Zamandan ve maliyetten tasarruf amacıyla Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu (Superintendencia de Compañías, Valores y Seguros) tarafından oluşturulan elektronik sistem ve ilgili diğer kuruluşların da bu sisteme entegrasyonu ile birlikte, Ekvator'da şirket kurulumu elektronik olarak yapılabilmektedir.

Kuruluş işlemi aşağıdaki aşamaları ihtiva eder:

- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu internet sitesine (www.supercias.gob.ec) kayıt olur.
- Şirket kurulum formu ve gerekli belgeler eklenir. Şirket ismi alınır.
- Bankada sermaye entegrasyon hesabı açtırılır.
- Bir noter tarafından gözden geçirilen belgeler onaylanır ve belgelerin imzalanması için tarih belirlenir.
- Şirket kurulumu için bir avukat tarafından imzalı tüzük hazırlatılır.
- Şirketin bulunduğu belediyeden şirketin açılmasına dair izin alınır. <https://pam.quito.gob.ec/PAM/Servicios.aspx>
<https://www.quito.gob.ec/index.php/municipio/270-preguntas-frecuentes-patente>
- Ticaret Sicil Ofisi belgeleri onaylar. <https://www.dinardap.gob.ec/registros-mercantiles-del-ecuador/>
- Şirket kurulumu ulusal bir gazetede yayınlatılır.
- Şirketin resmi temsilcisi belirlenir.
- Gerekli belgeler sistem tarafından Gelir İdaresi'ne (SRI) iletilir. SRI şirket için vergi numarası (RUC) oluşturur. <https://www.sri.gob.ec/ruc-sociedades> - <https://www.sri.gob.ec/registro-unico-de-contribuyentes-ruc>
- Sistem şirket kuruluş işlemlerinin sonuçlandığına dair bir dosya numarası oluşturur.

Kaynak: <https://www.supercias.gob.ec/portalscvts/portalConstitucionElectronica.html>
<https://www.gob.ec/scvs/tramites/constitucion-electronica-companias>

Şube ve Temsilcilik Açma (Yabancı Şirketlere Özel Maddeler)

Ekvator'da faaliyetlerde bulunmak isteyen yabancı bir şirketin, Şirketler Kanunu'nun 415. ile 419. maddeleri kapsamında yerel bir şube kurması gerekmektedir. Bu kapsamda, yabancı bir şirketin Ekvator'da faaliyetlerine başlayabilmesi için;

- Şirket, orijin ülkesinde yasalara uygun biçimde kurulu olmalı,
- Şirketin orijin ülkede yasal olarak kurulduğu Ekvator Konsolosluğu'nca belgelenmeli,
- Orijin ülkedeki yasalara ve şirket tüzüğüne göre şirket, şube açma ve uluslararası pazarlarda iş yapma yetkisini haiz olmalı,
- Şirket yönetiminin Ekvator'da şube açılması yönünde karar alınmalı,
- Ekvator'da gerçekleştirilecek tüm faaliyet ve yasal işlemlere yetkili bir sürekli temsilci bulundurulmalı,
- Faaliyetler için yeterli miktarda sermaye bulundurulmalı,
- Yatırım nakden ülkeye giriş yapacaksa, şirketin şube için asgari sermayeyi karşıladığına dair banka evrakı temin edilmelidir.
- Eğer temsilci yabancı ise, Ekvator'da yatırımcı vizesi almalı ve oturma iznine sahip olmalıdır. (Vize 320 ABD Doları) Vize başvurusu 50 ABD doları; Vize ücreti: 270 ABD doları

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>

- Tüm bu hususlar Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu'na beyan edilerek, gerekli izin alınmalıdır.
- Yabancı şirket temsilcileri Ticaret Odasına kaydolmalıdır.
- Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı şirket, Ekvator'daki faaliyet ve işlemleri Ekvator kanunlarına tabidir.

Şirket Türleri:

Şirketler Yasası'nda beş şirket türü tanımlanmıştır. Bunlar,

1. Kollektif Şirket (Compañia en nombres colectivos)
2. Komandit Şirket (Compañia en comandita)
3. Limited Şirket (Compañia de Responsabilidad Limitada)
4. Anonim Şirket (Compañia Anonima)
5. Karma Şirket (Compañia de Economía Mixta)

ŞİRKET TÜRÜ	ÖRNEK ŞİRKET İSMİ	ŞİRKET KISALTMASI
KOLLEKTİF ŞİRKET	ABC CA	CA
KOMANDİT ŞİRKET	ABC S. en C.	S. en C.
LİMİTED ŞİRKET	ABC CIA. LTDA ABC CIA LTDA ABC C. LTDA	CIA. LTDA CIA LTDA C. LTDA
ANONİM ŞİRKET	ABC S.A. ABC S.A	S.A. S.A
KARMA ŞİRKET	ABC COMPAÑÍA MIXTA COMPAÑÍA MIXTA, ABC	COMPAÑÍA MIXTA COMPAÑÍA MIXTA

Şirket Feshi:

Şirketler,

- Tüzüğünde belirtilen sürenin sona ermesi,
- Merkezinin başka ülkeye taşınması,
- İflas,
- Yasa ve tüzük bağlamında ortaklar kararı,
- Kuruluş amacıyla yürütülen faaliyetlerin sonlanması ya da amacın imkânsız hale gelmesi,
- Şirket sermayesinin en az yüzde 50'sinin kaybı, ya da komandit, limited, anonim ve karma şirketler için rezervlerin tamamının kaybı, sermayenin en az yüzde ellisinin kaybı,
- Yasada belirtilen şirket birleşmeleri,
- Ortak sayısının yasada belirlenen asgari sayının altına düşmesi (altı ay içerisinde tamamlanamaması halinde),
- Kanunda belirli özel hallerin ihlali,
- Yasada belirlenen asgari sermayenin karşılanamaması,
- Üst Kurulun denetim ve kontrollerine engel olmak ya da kararlarına uymamak,
- Kanunda sayılı diğer ihlaller

durumlarında fesholunur.

Kaynaklar:

https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/lotaip/a2/Ley-Cias.pdf

https://www.supercias.gob.ec/bd_supercias/descargas/ss/instructivo_soc.pdf

https://appscvsmovil.supercias.gob.ec/guiasUsuarios/images/guias/cons_elec/MANUAL_USUARIO_CONSTITUCION_ELECTRONICA_USUARIO.pdf

<https://www.gob.ec/scvs/tramites/constitucion-electronica-companias>

<https://sites.google.com/view/inversiones-ec/ingl%C3%A9s?authuser=0>

<https://www.eluniverso.com/noticias/2018/08/13/nota/6904184/como-crear-empresa-ecuador>

<https://tramitesyrequisitos.com/ecuador/crear-empresa/>

<http://www.lexproec.com/asesoria-legal-en-materia-societaria.html>

<https://www.derechoecuador.com/constitucion-de-companias-en-linea>

c. Vergi Uygulamaları

Gelir İdaresi (SRI), teknik ve özerk bir kurum olarak, iç vergilerin toplanmasından ve uygulamadan sorumludur. Vergi Sistemi, merkezi ve yerel vergileri ihtiva eder.

Merkezi Vergiler: Gelir Vergisi (Impuesto a la Renta), Katma Değer Vergisi (IVA), Özel Tüketim Vergisi (ICE), Veraset Vergisi. Petrol, madencilik ve turizm için özel vergi rejimi mevcuttur.

Yerel Vergiler: Emlak Vergisi, İşlem Vergileri, Patent ve Kayıt Vergileri, Toplam Varlıklar Vergisi. Belediyelerce uygulanır.

Vergi Türleri:

• **Gelir Vergisi:**

Şirketler için %25, istisnai hallerde %28; Gerçek Kişiler için Kademeli %0 ila %35'tir.

- Gerçek kişiler ile yerli ve yabancı şirketlere uygulanır. Mali yıl 1 Ocak'ta başlar, 31 Aralık'ta sona erer.
- Vergilendirilebilir toplam gelirden tüm devir, indirim, maliyet, harcama ve kesintiler çıkarılarak vergi matrahı hesaplanır.
- Gerçek kişiler ile şirketler istisnai haller dışında beyan usulüne tabidir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-renta>

- **Katma Değer Vergisi:**

- Mülkiyet transferleri, ithalat, ticaret, tüm alım satım işlemleri, telif hakkı ve sınai mülkiyet hakları işlemleri ve yasada belirtilen hizmetler KDV'ye tabidir.
- Ekvator'da uyuşturucu ticareti ile mücadele etmek amacıyla ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması için Ekvator Hükümeti tarafından düzenlenen "İç Silahlı Çatışma ile Mücadele ve Ekonomik ve Sosyal Krizin Bertaraf Edilmesi Kanunu" kapsamında Katma Değer Vergisi (KDV) sürekli olarak %12'den %13'e yükseltilmiştir. Bununla birlikte, Cumhurbaşkanı'na, ihtiyaç duyulması halinde KDV'yi %15'e kadar çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu minvalde, Cumhurbaşkanı Noboa, bütçedeki sıkıntıları gerekçe göstererek KDV oranını 2024 yılı sonuna kadar %15 olarak belirlemiştir. Yeni KDV oranı 1 Nisan 2024 itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır.
- Tarım ürünleri, doğal ürünler, işlenmemiş gıdalar, ilaçlar, tohumlar, traktörler, kitaplar, elektrik, su, hava taşıtları, elektrikli araçlar, LED lambalar, güneş panelleri, ulusal taşımacılık, havayolu kargo taşımacılığı, sağlık, gayrimenkul kiralama, eğitim, güvenlik, kültür ve sanat aktiviteleri, dini faaliyetler ve ihracat ürünleri için KDV oranı %0'dır.
- Elektronik cihazlar, elektrikli ev aletleri, motorlu taşıtlar, motorlu taşıt aksam ve parçaları, tekstil ve hazır giyim, ayakkabılar, kuyumculuk ürünleri, işlenmiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün mamulleri, petrol ürünleri, temizlik ürünleri, kozmetik ve cilt bakım ürünleri, oyuncaklar, iletişim hizmetleri, turizm, sinema biletleri, restoran hizmetleri, havayolu yolcu taşımacılığı, dijital platformlar, finansal hizmetler için KDV oranı %15'tir.
- Belirli inşaat malzemelerinin (takviye çelik çubuklar, kil, kum, kireçtaşı ve taşlar, hazır beton, çimento, demir hurdası, harçlar, alçıtaşı, prefabrik beton ve kil, kaldırım taşları, bloklar, tuğlalar) iç pazardaki satışı için KDV oranı %5'e düşürülmüştür.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-al-valor-agregado-iva>

- **Döviz Çıkış Vergisi (ISD):**

- Yurtdışına yapılan parasal transfer veya işlemlere uygulanır.
- Tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından ödenir.
- İşlemi yapan finansal kuruluşça uygulanır.
- Devlet Başkanı Lasso tarafından azaltılan Yurtdışı Döviz Çıkış Vergisi (Impuesto a la Salida de Divisas-ISD), Ekvator'da uyuşturucu ticareti ile mücadele etmek amacıyla ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması için Ekvator Hükümeti tarafından 10 Şubat 2024'te kabul edilen "İç Silahlı Çatışma ile Mücadele ve Ekonomik ve Sosyal Krizin Bertaraf Edilmesi Kanunu" kapsamında yeni Devlet Başkanı Noboa tarafından tekrar %5'e yükseltilmiştir.
- Ekvator'da yatırım sözleşmesi imzalayan firmalar sermaye malı ve hammadde ithalatında bu vergiden muaftır. Ayrıca, yatırımcılar karlarının en az %50'sini tekrar yatırıma dönüştürmek kaydıyla döviz çıkış vergisinden muaftır.
- Hammadde ve sermaye malları ithal eden düzenli ihracatçılara, net döviz

gelirini göstermeleri şartıyla vergi iadesi yapılır.

- Yatırım finansmanında yurtdışından kullanılan kredi ödemelerinde sermaye çıkış vergisi istisnası (vergi cennetleri hariç) bulunmaktadır.
- Ekvator'da faaliyet gösteren yabancı yolcu veya yük havayolu taşımacılığı şirketlerinin yurtdışına para transferi sırasında ödediği döviz çıkış vergisi kaldırılmıştır.
- Havayolu şirketlerinin kullandığı yakıtlar için ödenen yurtdışı döviz çıkış vergisi her yıl 1 puan düşürülecektir.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-a-la-salida-de-divisas-isd>

• Özel Tüketim Vergisi (ICE):

- Bazı mal ve hizmetlerin tüketimine yönelik vergi türüdür.
- Ürüne göre advalorem veya spesifik olarak hesaplanmaktadır.
- Sigaralar, alkollü içecekler, plastik poşetler, tütün ürünleri, parfümler, ateşli silahlar, cep telefonları, motorlu taşıtlar, uçaklar için özel tüketim vergisi uygulanmaktadır.
- Devlet Başkanı Lasso tarafından 10 Ocak 2023 tarihinde alınan 645 sayılı Karar doğrultusunda bazı ürünlerden alınan özel tüketim vergisi azaltılmıştır. Söz konusu Karar ile, tek sigaradan alınan özel tüketim vergisi 0,17 ABD Doları'ndan 0,16 Dolara; sanayi birasında alkolün litresinden alınan 13,56 Dolar 13,08 Dolara; el yapımı birada alkolün litresinden alınan 1,55 Dolar 1,50 Dolara; alkollü içeceklerde alkolün litresinden alınan 10,36 Dolar 10,00 Dolara; plastik poşet başına alınan 0,10 Dolar 0,08 Dolara; 25 gramdan fazla şeker bulunan alkolsüz içeceklerde 100 gram şeker başına alınan 0,19 Dolar 0,18 Dolara; tütün ürünlerinden alınan %150'lik özel tüketim vergisi %50'ye; ateşli silahlardan alınan %300'lük vergi %30'a; yolcu ve kargo taşımacılığı dışında kullanılan uçak ve helikopterlerden alınan %15'lik vergi %10'a düşürülmüştür.

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/impuesto-consumos-especiales>

Beyan ve Ödeme:

Vergi toplama işlemlerinden sorumlu kurum Gelir İdaresi'dir (SRI).

<https://www.sri.gob.ec/web/guest/home>

Gelir Vergisi beyana tabidir. Beyan dönemi, gerçek kişiler için Mart ayı, tüzel kişiler içinse Nisan ayıdır. Ay içerisindeki son tarihler ise vergi numarasının dokuzuncu hanesine göre değişiklik göstermektedir. Beyan SRI web sayfasından yapılabilmekte, ödemeler anlaşmalı bankalar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir.

Muhasebe Defterleri ve Finansal Tablolar:

Şirketler Üst Kurulu'nun getirdiği kurallar gereğince, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) uygulanmaktadır.

Amortisman:

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

- Duran Varlık Amortismanı genel olarak:
  - (i) Arsa hariç gayrimenkul için yıllık %5,
  - (ii) Demirbaş (bilgisayar benzeri ekipmanlar hariç) için yıllık %10,
  - (iii) Taşıt, bilgisayar benzeri ekipman için yıllık %20.
- Yatırımların Amortismanı: Faiz, komisyon, sigorta primi, haklar, ticari marka harcamalarına göre değişiklik arz eder.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Ekvator'da sosyal güvenlik uygulamaları Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nce (IESS) yürütülür.

<https://www.iess.gob.ec/>

- Şirketlerce istihdam edilen çalışanlarla ilgili olarak,

Sigorta Primi İşçi Payı toplam %9,45;

Sigorta Primi İşveren Payı ise %11,15'tir.

Bir yılı dolduran çalışanların emeklilikleri için (Rezerv Fon) maaşın %8,33'ü IESS'ye yatırılmaktadır.

Contribution Rate (%)			
Concept	Personal	Patronal	Total
INVALIDITY INSURANCE, AGE AND DEATH (12 pension)	6,64	3,1	9,74
ORGANIC LAW OF DISABILITIES	0,1	0	0,1
HEALTH INSURANCE	0	5,71	5,71
WORK RISK INSURANCE	0	0,55	0,55
UNEMPLOYMENT INSURANCE	2	1	3
COUNTRYMEN SOCIAL INSURANCE	0,35	0,35	0,7
ADMINISTRATIVE EXPENSES	0,36	0,44	0,8
TOTAL	9,45	11,15	20,6

- Asgari ücret: Çalışma Bakanlığı, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan komisyonca belirlenmektedir. Asgari ücret 2024 yılında 450 ABD Dolarından 460 ABD Dolarına yükselmiştir. Sektörel değişiklikler söz konusu olabilmektedir.
- Sözleşme Türleri: Hızlı/Zımni Sözleşme, Deneme Sözleşmesi (en fazla 90 gün), Belirli İş İçin Sözleşme, İşe Bağlı Sözleşme, Duruma Bağlı Sözleşme, Geçici Sözleşme, Mevsimsel Sözleşme.
- Çalışma süresi günlük 8 saat, haftalık 40 saattir. Fazla mesai, ücrete tabidir.
- Yılda bir maaş ve bir asgari ücret tutarında 13. ve 14. maaşlar bulunmaktadır.
- İzin Süresi: Yıllık 15 gün (Beşinci yıldan sonra her yıl için ilave gün)
- Özel şirketler sene sonunda net karın %15'ini çalışanlarına vermek zorundadır.

Kaynak:

- Sosyal Güvenlik Yasası
https://www.iess.gob.ec/documents/10162/33701/Ley_seguridad_social.pdf
- Çalışma Yasası:

- https://www.trabajo.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2024/01/CODIGO_DEL_TRABAJO.pdf
- Çalışma Bakanlığı
<http://www.trabajo.gob.ec>
- Gelir İdaresi Kurumu
www.sri.gob.ec
- Sosyal Güvenlik Kurumu:
<https://www.iesg.gob.ec>
- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigortacılık Denetim Kurulu
<https://www.supercias.gob.ec>
- Ticaret Sicil İdaresi
<https://www.dinardap.gob.ec/registros-mercantiles-del-ecuador/>

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Ekvator'da Türk firmaları için potansiyel yatırım alanlarının başında enerji (petrol, hidroelektrik santrali, termik santral), madencilik (altın, gümüş, bakır), inşaat ve altyapı sektörleri gelmektedir. Ekvator son yıllarda altyapı yatırımlarını (karayolu, liman) artırmıştır. Ayrıca Ekvator, konut inşaatında potansiyeli olan bir ülkedir.

Diğer taraftan, muz, kahve, kakao, çiçek gibi tarım ürünleri ile karides ve ton balığı gibi su ürünlerine yönelik yatırımlar da potansiyel taşımaktadır.

Bununla birlikte, imalat sanayi, demir-çelik, beyaz eşya, gıda-işlenmiş gıda, endüstriyel tarım ve biyoteknoloji alanlarında yatırım imkânları bulunmaktadır.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a. Genel

Ekvator Anayasası'nda, devletin yerli ve yabancı yatırımı teşvik edeceği, ulusal kalkınma planları hedefleri doğrultusunda yabancı sermaye yatırımlarının yerli yatırımları tamamlayacağı belirtilmektedir.

Yabancı sermaye mevzuatının yasal çerçevesini Üretim, Ticaret ve Yatırım Yasası belirlemektedir. Yasa 2010 yılında, daha önce dağınık olan düzenlemeleri tek çatı altında toplamıştır. Yasanın amaçları arasında, özel yatırımların teşviki ve düzenlenmesi, ulusal kalkınma planlarına uygun stratejik yatırımların düzenlenmesi yer almaktadır.

Ekvator'un üretim ve enerji matrisinin değişimi ve beşerî sermayenin geliştirilmesi Ekvator'un önemli önceliklerindedir.

Yabancı yatırım, yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişilerce sahip olunan ya da kontrol edilen ya da yurtdışı sermaye ihtiva eden yatırımlar olarak tanımlanmıştır.

Milli muamele ilkesi geçerlidir. Yerli ve yabancı yatırımcılar ayrımcılık yapılması yasaktır. Yabancı şirketler, Ekvatorlu şirketlerle aynı şartlarda, tam korunma ve güvenlik içerisinde faaliyetlerini yürütürler.

Yatırımcı hakları arasında, üretim ve pazarlama hürriyeti, kamu yönetim prosedürlerine ve denetim kurallarına erişim bulunmaktadır.

Yatırımlar, devletin istihdam yaratımına ve doğayı korumaya yönelik sosyal ve çevresel sürdürülebilir kalkınma politikalarıyla uyumlu olmalıdır.

Yeni yatırımlar kanunda sayılı haller dışında izne tabi değildir.

Yatırım teşvikleri, sektöre, bölgeye ve diğer unsurlara göre değişiklik göstermektedir. Ekonominin gereksinimleri doğrultusunda yabancı yatırımın teşviki önceliklidir.

Yatırımcı mülkiyeti Anayasa kapsamında korunmaktadır. Anayasaya göre, müsadere her çeşidi yasaklanmıştır. Ulusal ya da yabancı yatırımcılara müsadere uygulanamaz.

Gayrimenkul istisnaları Anayasaya uygun olarak yapılır. Değerleme ve ödemeler adil ve telafi edici olmalıdır. Ayrımcılık yapılamaz.

Yatırımcı Hakları:

- Üretim ve ticaret hürriyeti
- Spekülatif uygulamaların, monopol ve oligopollerin, haksız rekabetin önüne geçmek için devlet tarafından alınan yönetim prosedürlerine ve denetim faaliyetlerine erişim hakkı
- Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde belirlenen limitler dâhilinde ihracat ve ithalat hürriyeti
- Vergi mevzuatındaki yasal şartlar dikkate alınmak suretiyle yurtdışına kar transferi hürriyeti
- Yasal çerçeveye uyumlu olarak mülkiyet edinimi, transferi, hisse ve hak satışı hakkı
- Finansman kaynağı için ulusal finans sistemi ve menkul kıymet borsasına erişim hakkı
- Promosyon mekanizmalarına, teknik desteğe, iş birliğine, teknolojiye ve benzerlerine erişim hakkı
- Yasalarca belirlenen genel fayda ve teşviklere erişim
- Vergi mevzuatı, yasa dışı istisnalar dışında ulusal ve yabancı şirketlere aynı şekilde uygulanır. Yerli ve yabancı yatırımlar özellikle iş, çevre, vergi, sosyal güvenlik yasalarına uymakla mükelleftir.

Kaynak:

Üretim, Ticaret ve Yatırım Yasası

<https://www.aduana.gob.ec/wp-content/uploads/2017/05/COPCI.pdf>

b. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

Yüzde yüz yabancı sermayeli olsa dahi yabancı yatırımlara ön izin veya izleme olmaksızın izin verilir (istisnai sektörler hariç).

Yabancı yatırımcılara yönelik yasal bir ayrımcılık bulunmamaktadır.

İstatistiksel bilgi için, yabancı yatırımcılar yatırımlarını Ekvator Merkez Bankası'na kaydettirmelidirler.

Yasaya göre, şirketler her yıl vergi öncesi karlarının %15'ini çalışanlarına dağıtmalıdır.

Franchise faaliyetlerine yönelik özel bir kanun bulunmamaktadır. Lisans ve franchise işlemler için royalti miktarına dair bir sınır bulunmamaktadır. Tüm lisans ve franchise sözleşmeleri Ekvator Fikri Haklar Enstitüsü'ne (IEPI) kaydettirilmelidir:

<https://www.derechosintelectuales.gob.ec/>

2008 Anayasası'na göre, "stratejik sektörler" in yönetimi, düzenlenmesi, denetlenmesi kamunun görevidir. "Stratejik Sektörler" ise enerji (tüm çeşitleri), telekomünikasyon, yenilenebilir olmayan doğal kaynaklar (petrol, doğalgaz, madencilik), petrol taşıma ve rafineri, genetik biyoçeşitlilik ve miras, medya, su ve kanunla belirlenen diğer sektörler olarak ifade edilmiştir.

Son yıllarda, madencilik, ilaç, stratejik planlama, güvenlik malzemeleri ithalatı sektörlerinde yeni kamu şirketleri kurulmuştur. Bu şirketlerin yönetimi ve bütçeleriyle ilgili tedbirler alınmaktadır.

Kaynak:

- Ekvator Anayasası

https://www.oas.org/juridico/pdfs/mesicic4_ecu_const.pdf

i) Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Yabancı sermayenin mülk ediniminde, kıyı şeridi ve sınıra 50 km. mesafede olmamak kaydıyla bir sınırlama bulunmamaktadır. Amazonlar, Galapagos Adaları ve koruma altındaki bölgelerde özel ayrı kısıtlamalar uygulanmaktadır. Ekvator'da mülk ediniminin avukat aracılığıyla yapılması tavsiye edilmektedir.

Mülk Edinimindeki Aşamalar:

- Tapu Kayıttan tapu sicili edinilir.
- Noterde alım satım işlemi yapılır.
- Emlak vergisi ve diğer harçlar ödenir.
- Tapu Sicilindeki mülk sahipliği el değiştirir.

Özel Sınırlandırmalar: Kırsal Arazilere ve Atalara Ait Topraklara İlişkin Kanun

<https://www.ambiente.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2018/09/Ley-Organica-de-Tierras-Rurales-y-Territorios-Ancestrales.pdf>

ii) Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

- Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Ekvator yasalarında yabancı şirketlere yönelik ayrımcılık bulunmamaktadır. Uygulamada ise, Ekvator iş kültürü birçok konuda ülkemizden farklılık gösterdiğinden, yerel avukat ya da temsilci bulundurmak faydalı görülmektedir.

- Vergi Hukukunda Ayrımcılık:

Yasal olarak bir ayrımcılık olmamakla birlikte, tüm gerçek ve tüzel kişiler için yurtdışına para transferi %5 döviz çıkış vergisine tabidir.

- Yabancıların Serbest Dolaşımı

Türk vatandaşlarının tabi olduğu vize uygulamalarına göre; Umuma Mahsus Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır. Hizmet, Hususi ve Diplomatik Pasaport hamilleri 90 güne kadar olan turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftır.

Diğer taraftan, 18 Şubat 2022 tarihinde yayımlanan İnsan Hareketliliği Yasasına ilişkin 354 sayılı Karar kapsamında, yabancıların Ekvator'a girişlerinde gerekli olan vizelerin arasına "**ticaret eylemleri ve diğer faaliyetler için vize**" eklenmiştir. Söz konusu Karar Türk vatandaşlarını da kapsamaktadır.

Bu minvalde, Karar'ın 99. Maddesine göre, insan hareketliliği otoritesinin yetkilerine hanel getirmeksizin, göçmenlik kontrol makamı, yabancı bir kişinin, ticaret ve iş faaliyetleri geliştirmek, şirketler ve gerçek kişilerle temaslar kurmak, idari veya adli işlemleri yürütmek, spor faaliyetleri, gönüllü faaliyetler, araştırma faaliyetleri, akademik veya bilimsel çalışmalar, teknoloji, yenilik, sanat, kültürel faaliyetler ile istihdam ilişkisi olmayan diğer alanlarda faaliyet göstermek için Ekvator topraklarına vardığı tarihten itibaren, istisnai olarak, bir (1) kronolojik yıl içinde kümülatif olarak otuz (30) uzatılmayan gün boyunca kalış izni verebilir.

Söz konusu Karara aşağıdaki internet adresinden erişim imkânı mevcuttur.

https://minka.presidencia.gob.ec/portal/usuarios_externos.jsf

Turistik seyahatler haricinde, ülkeye girişten önce Ekvator Konsolosluklarından vize alınmalıdır. Ekvator'da ticari faaliyetler ya da yatırım gerçekleştirecek kişilerin ilgili vize başvurusunda bulunmaları gerekmektedir.

Gelir Sahibi Vizesi:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-rentista>

Yatırımcı Vizesi:

<https://www.gob.ec/mremh/tramites/concesion-visa-residencia-temporal-inversionista>

Kaynak:

<https://www.gob.ec/mremh>

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Yatırım Teşvik Mevzuatı'nın hukuki çerçevesini Üretim, Ticaret ve Yatırım Kanunu ile Kamu Özel İş Birliği ve Yabancı Yatırımı Teşvik Kanunu oluşturmaktadır.

Yabancı yatırımcılar için:

- Yerel sermaye ya da ortaklık şartı bulunmamaktadır.
- Milli muamele ilkesi geçerlidir.
- Yasal mercilerden ön izin gerekmemektedir (istisnalar hariç).
- Müsadere ya da devletleştirme yasaktır.
- Uluslararası Tahkim imkânı (Ülkemizle Ekvator arasında YKTK Anlaşması bulunmadığından bu konu Yatırım Sözleşmesi aşamasında bilahare görüşülmelidir.)
- 15 yıllık Yatırım Sözleşmesi (bir 15 yıl daha yenilenebilmektedir)

Yatırım Sözleşmesi: Yatırım koşullarının garanti altına alınmasını sağlayan ve Ekvator Hükümeti ile yatırımcı arasında imzalanan tercihe bağlı sözleşmedir. Belirlilik sağlaması, yatırımcı haklarını garanti altına alması, anlaşmazlıkların halli mekanizması (tahkim) kurması, sermaye malı gümrük tarifelerini azaltması ya da ortadan kaldırması bakımından önemlidir. Üretim Sektörleri, Büyük Ölçekli Madencilik ve Temel Endüstriler ile diğerleri olmak üzere üç türü bulunmaktadır. Asgari yatırım tutarı ve teşvikler her tür için değişiklik göstermektedir.

Kaynak:

<https://www.vui.gob.ec/en/contratos-de-inversion>

<https://vui.gob.ec/en/incentivos>

<http://www.puertodemanta.gob.ec/wp-content/uploads/2016/10/LEY-ORGANICA-DE-INCENTIVOS-PARA-ASOCIACIONES-PUBLICO-PRIVADAS .pdf>

<https://www.lahora.com.ec/pais/que-son-contratos-inversion-quien-puede-solicitarlos-blindar-proyectos-productivos/>

Genel Teşvikler:

- Yeni şirketler için öngörülen gelir vergisinde 5 yıllık istisna
- Şirket sermayesinin çalışanlarına açılması halinde gelir vergisinin 5 yıl ertelenmesi
- Karın üretim varlıklarına yatırımda kullanılması halinde gelir vergisinde %10 indirim
- Yeşil üretim makineleri için yapılan harcamalara gelir vergisi hesaplamalarında ilave %100 indirim
- Gerçek ve tüzel kişiler için %5 yurtdışına döviz çıkış vergisi bulunmaktadır. Ekvator'da yatırım sözleşmesi imzalayan firmalar sermaye malı ve hammadde ithalatında bu vergiden muaftır. Ayrıca, yatırımcılar karlarının en az %50'sini tekrar yatırıma dönüştürmek kaydıyla döviz çıkış vergisinden muaftır.
- Yatırım için sermaye malı ve hammadde ithal edenler ile hammadde ve sermaye malları ithal eden düzenli ihracatçılara, net döviz gelirini göstermeleri şartıyla vergi iadesi yapılır.
- Yatırımın finansmanında yurtdışından kullanılan kredi ödemelerinde sermaye çıkış vergisi istisnası (vergi cennetleri hariç)

Öncelikli Sektörlere Teşvikler

Öncelikli Sektörler: Taze, dondurulmuş veya endüstriyel gıdalar, petrokimyasallar, metal işleme, ormancılık ve tarımsal ormancılık, turizm, ilaç, yenilenebilir enerji, biyoteknoloji ve

uygulanan yazılım, lojistik ve ithal ikame sektörleri (temel kimyasal maddeler, zirai ilaçlar, sabun, deterjan, parfüm ve kozmetik preparatlar, radyo, televizyon, pil, giyim ve tekstil, kimyasal ürünler, deri ayakkabı, seramik ürünler, ev aletleri).

- Gelirin, öncelikli sektörlerde tamamıyla yeni yatırımlara kullanılması halinde Kito ve Guayaquil dışındaki şehirlerde 12 yıl gelir vergisi istisnası, Kito ve Guayaquil için 8 yıl gelir vergisi istisnası
- Yeni ve üretken duran varlık harcamaları için 5 yıl boyunca ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)
- Bir yılın üzerinde yazılım geliştirme ve teknoloji projelerinde gelir vergisi istisnası
- Bir yılın üzerinde ormancılık, tarımsal ormancılık üretim projelerinde gelir vergisi istisnası

Temel Endüstri Teşvikleri:

Temel Endüstriler: Bakır ve alüminyum arıtma ve izabe, yassı çelik üretimi için çelik dökümhanesi, petrol rafineri, petrokimya, kâğıt, gemi inşa ve tamir.

- Temel Endüstrilerde 10 yıl gelir vergisi istisnası (sınır illerinde ilave 5 yıl)

KOBİ Teşvikleri:

KOBİ'lerin teknik eğitim, araştırma, inovasyon, pazar ve rekabetçilik araştırması, yeni pazarlara açılmak için seyahat, konaklama ve ticari tanıtım harcamalarına ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)

Serbest Bölgeler ve Özel Ekonomik Kalkınma Bölgeleri (ZEDE) Teşvikleri:

Ekvator'da 3 serbest bölge, 9 özel ekonomik kalkınma bölgesi (ZEDE) bulunmaktadır. Serbest bölgelerden TAGSA (hizmetler alanında) Guayaquil'de; TURISFRANCA (turizm alanında) ve EMPESA (hizmetler alanında) Kito'da bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Imbabura'da Yachay, Pichincha'da Quito, Santa Rosa'da Santa Rosa, Huaquillas'ta Huaquillas, Guayas'ta Posorja, Litoral, Zofraport, Guayaquil Limanı ve Progreso özel ekonomik kalkınma bölgeleri bulunmaktadır. Serbest bölgelerde, teknoloji, tarım, tarım sanayii, kültür, spor, eğlence, araştırma, nakliye, depolama, paketleme, etiketleme, sınıflandırma, dağıtım sektörlerinde faaliyet gösterilmektedir.

Devlet Başkanı Noboa Hükümeti tarafından hazırlanan "Ekonomik Verimlilik ve İstihdam Yaratma Kanunu" ile yeni serbest bölgeleri teşvik etmek ve özel ekonomik kalkınma bölgelerini (ZEDE) güçlendirmek amaçlanmaktadır. Söz konusu Kanun kapsamında Serbest bölgelerin, Özel Kalkınma Bölgelerinin (Zede) yerini alması öngörülmektedir. Serbest bölgeler, teknoloji ve inovasyonun transferi ve ayrıştırılması, endüstriyel çeşitlendirme, lojistik hizmetlerinin geliştirilmesi ve turizm hizmetlerinde faaliyet göstereceklerdir. Serbest bölgelerin ilk 5 yılı için %0, geri kalan dönem (30 yıl) için %15 Gelir Vergisi uygulanacaktır.

<http://www.inteligenciaproductiva.gob.ec/zonas-especiales-de-desarrollo-economico>

▪ Az Gelişmiş Bölge Teşvikleri

Ücret, maaş, sosyal yardım, yeni istihdam oluşturulması harcamalarına 5 yıl boyunca ilave %100 indirim (gelir vergisi hesaplamalarında)

Kaynak:

<https://vui.gob.ec/en/incentivos>

Ekonomik Verimlilik ve İstihdam Yaratma Kanunu

Noboa Hükümeti tarafından hazırlanan ve 19 Aralık 2023'te Ekvator Ulusal Meclisi tarafından kabul edilen "Ekonomik Verimlilik ve İstihdam Yaratma Kanunu" kapsamındaki önemli hususlar aşağıda sunulmaktadır.

- 1- Vergi affı: Yasanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 150 gün içinde, İç Gelir İdaresi'ne (SRI) vadesi geçmiş tüm borçlarını ödeyen vergi mükellefleri, faiz, para cezaları ve ek ücretlerden %100 muaf olacaklardır. Söz konusu hükümden Devlet Başkanı Noboa ve ailesi ile Ulusal ve Bölgesel Meclis Üyeleri hariç tutulmuşlardır.
- 2- Diğer borçların affedilmesi: Yasanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 45 gün içinde, belediyeler, valilikler ve mahalle meclisleri gibi yerel yönetimlerin ücret veya vergiye karşılık gelen borçlara ilişkin faiz, para cezası ve ek ücretlere indirim uygulanacaktır.
- 3- Ekvator Merkez Bankası'na borç: Maliye Bakanlığı'nın Merkez Bankası'na olan ve 2035 yılına kadar ödeme süresi bulunan yaklaşık 5 milyar dolar borcu 20 yıl vadeli olmak üzere yapılandırılacaktır.
- 4- Büyük vergi mükellefleri için stopaj: En çok vergi ödeyen şirketler olan 499 büyük vergi mükellefi, her ay gelirlerinin belli bir yüzdesini SRI'ya ödemek zorunda kalacaktır. Bu ödeme, bir sonraki yıl beyan edilecek olan gelir vergisinden düşülecektir.
- 5- Gayrimenkul satışından alınacak gelir vergisi: Ocak 2024'ten itibaren ofislerini ve ticari binalarını satan kişi veya şirketlerin gelir vergisi ödemeleri gerekecektir. Ayrıca, gerçek kişiler gelir vergisi ödemediği beş yılda yalnızca bir ev satabilecektir.
- 6- İstihdam yaratmaya yönelik teşvikler: Yeni istihdam yaratan şirketlere yönelik vergi teşvikleri sağlanacaktır. 18-29 yaş arası gençlere ve nafaka ödemek zorunda olan kişilere istihdam sağlayan vergi mükelleflerine, söz konusu kişilerin maaş giderlerinin sosyal güvenlik katkılarında %50 oranında indirim sağlanacaktır. Bu indirim, yeni üniversite mezunlarını, kamu üniversiteleri ile yüksek teknik, teknolojik, pedagojik, sanat ve yüksek konservatuar enstitüleri veya kamu, belediye veya kamu eğitim kurumları mezunlarını, bir yıldan fazla hapiste kalmış olanları istihdam edenler ve inşaat ve tarım sektöründe net istihdam artışı sağlayan vergi mükellefleri için %75 olacaktır.
- 7- Fatura vermeme cezaları: Fatura vermeyen işletmelere 1 ile 30 adet asgari ücret arasında para cezası verilecektir. Satıştan sonra 10 gün içinde fatura kesenlere ceza kesilmeyecektir.

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

- 8- Spor bahis şirketleri için kurallar: Yabancı bahis şirketleri Ekvator'da temsilcilik açarak vergi mükellefi olmak üzere SRI'ya kayıt yaptıracak ve gelir vergisi ödeyecektir. Vergi ödemeyen ve internet üzerinden faaliyet gösteren bahis şirketlerine erişim engellenecektir.
- 9- KDV iadesi: Gayrimenkul projelerinin inşaatı için yerel satın almalar veya mal ve hizmet ithalatı için KDV ödeyen kişi ve şirketler, 90 günü aşmayan bir süre içinde sözkonusu vergiyi faizsiz olarak geri alabilecektir.
- 10- Turizm teşvikleri: Tur şirketleri üzerinden konaklama hizmeti satın alan yabancı turistler için %0 KDV uygulanacaktır. Ayrıca, 100.000 ABD Doları tutarındaki yeni turizm yatırımlarına yedi yıl boyunca gelir vergisi uygulanmayacaktır. Turizm şirketleri tarafından yurtdışında yapılan tanıtımlar ve katılım sağlanan fuarlar için yapılan ödemeler gelir vergisinden düşülebilecektir.
- 11- Serbest Bölgeler: Serbest bölgeler, Özel Kalkınma Bölgelerinin (Zede) yerini alacaktır. Serbest bölgeler, teknoloji ve inovasyonun transferi ve ayrıştırılması, endüstriyel çeşitlendirme, lojistik hizmetlerinin geliştirilmesi ve turizm hizmetlerinde faaliyet göstereceklerdir. Serbest bölgelerin ilk 5 yılı için %0, geri kalan dönem (30 yıl) için %15 Gelir Vergisi uygulanacaktır.
- 12- Kamu-özel işbirlikleri: Kamu hizmetleri kamu-özel işbirliği yoluyla istisnai olarak gerçekleştirilecektir. Kamu-özel işbirlikleri için kurumlar arası komite oluşturulacaktır. Mevcut Kamu-Özel İşbirliği Sekreterliği Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kuruluş olarak kalacaktır.
- 13- 500 ABD Doları üzerindeki ödemeler nakit olarak yapılamayacak, banka transferi, kredi kartı, banka kartı, çek veya diğer elektronik ödeme yöntemleri ile gerçekleştirilebilecektir. Daha önce bu miktar 1.000 ABD Dolarıydı.

Enerjide Rekabet Edebilirlik Kanunu

Noboa Hükümeti tarafından hazırlanan ve 10 Ocak 2024'te Ekvator Ulusal Meclisi tarafından kabul edilen "Enerjide Rekabet Edebilirlik Kanunu" kapsamında, kamu elektrik hizmetlerinin özel durumlarda özel şirketlere verilmesi, enerji verimliliği fonu kurulması, fon kapsamında enerji tasarrufu kampanyaları gerçekleştirilmesi, makine ve teçhizatın değiştirilmesi, enerji yönetimi sistemleri kurulması, ulusal sanayide kojenerasyon programları başlatılması, enerji tüketimi ekipmanlarının standardizasyonu ve etiketlenmesinin sağlanması öngörülmektedir.

Bununla birlikte, kanun, enerji alım ve satımına ilişkin öz düzenlemeli sözleşmeler, kamu elektrik enerjisi hizmeti ve kamu aydınlatma hizmeti faaliyetlerinin geliştirilmesi için istisnai durumlarda özel şirketlere yetki verilmesi, yıllık elektrik tüketim faturalarında azalma veya tasarruf için gelir vergisi kesintisi, kamu elektriği ve aydınlatma hizmetlerinin ödenmesindeki borçlardan kaynaklanan faizlerin affedilmesi, son kullanıcının faiz borçlarının affedilmesi hususlarını içermektedir.

Turizm Kanunu

Noboa Hükümeti tarafından Ulusal Meclis'e sunulan Turizm Kanunu 21 Mart 2024 tarihinde kabul edilmiştir. Bahsekonu Kanun kapsamında kabul edilen konular aşağıda sunulmaktadır:

- Ekvator'da gerçekleştirilen sanatsal ve kültürel etkinlikler için turizm hizmeti sağlayıcıları tarafından yurt dışına yapılan ödemeler %15 oranında gelir vergisi stopajına tabi olacaktır. Yeni düzenleme ile 10 puanlık bir indirim sağlanmıştır.
- Ekvator Cumhurbaşkanı ulusal ve yerel tatillerde turizm faaliyetleri için Katma Değer Vergisini yılda 12 günü aşmamak kaydıyla %8'e düşürme yetkisine sahip olacaktır. Diğer günlerde turizm hizmetleri için 1 Nisan 2024 itibarıyla %15 KDV oranı uygulanmaktadır.
- Ulusal ve uluslararası havayolu şirketleri %5 olan yurtdışı döviz çıkış vergisinden muaf olacaktır.
- Havayolu şirketlerinin kullandığı yakıtlar için ödenen yurtdışı döviz çıkış vergisi her yıl 1 puan düşürülecektir.
- Hibrit araçlar Özel Tüketim Vergisinden muaf tutulmaya devam edilecektir.
- Finansal kuruluşlar yatırım fonlarına tek başına yatırım yapabilecektir.
- Cumhurbaşkanı, 9 Ocak 2024 tarihinde karara bağlanan iç silahlı çatışma durumunun geçerliliği süresince oluşan vergi yükümlülüklerine ilişkin faiz, para cezası ve ek ücretlerin tamamını veya bir kısmını kaldırma yetkisine sahip olacaktır.
- Ekvator Merkez Bankası ile Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, devlet tahvillerinin ihracına, dolaşımına, tesciline ve takasına ilişkin prosedürleri düzenleyecektir.

2024-2025 Yatırım Planı

Bununla birlikte, 2024-2025 Yatırım Planı kapsamında 3,2 milyar dolar ayrılmıştır. Yatırım planı kapsamında, yeni hapishaneler inşa edilmesi, polis ekipmanları satın alınması, Silahlı Kuvvetlerin operasyon kapasitesinin iyileştirilmesi, Amazon kalkınma programı, eğitimin kalitesinin artırılması, altyapı, enerji ve çevre yatırımları, hastane, konut, yol yapım çalışmaları bulunmaktadır. 2024 yılı bütçe teklifi, Yeni Ekvator Kalkınma Planı 2024-2025'e göre hazırlanmıştır. Kalkınma planında istihdamın artırılması, yaşam şartlarının iyileştirilmesi, vatandaşın güvenlik ve huzurunun sağlanması, ticaret ve yatırımın artırılması için ekonomi ve kamu finansmanı sisteminin iyileştirilmesi bulunmaktadır.

C. EKVATOR'DAKİ YATIRIMLAR

Ekvator Merkez Bankası tarafından 2 Nisan 2024 tarihinde yapılan açıklamada, 2023 yılının 4. Çeyreğinde Ekvator'a gelen doğrudan yabancı yatırımın (DYY) 87,5 milyon dolar olduğu belirtilmiştir. 2023 yılında Ekvator'a gelen DYY 372 milyon dolar ile 2011 yılından bu yana en düşük DYY olmuştur. 2023 yılındaki DYY, 2022 yılına göre %58 düşüş kaydetmiştir.

2023 yılında Ekvator'a en fazla yabancı yatırımcının geldiği sektörler madencilik, ticaret, ulaştırma, depolama ve iletişim, sosyal ve kişisel hizmetler olmuştur. 2023'te Ekvator'a en fazla İtalya, Şili, Çin ve ABD'den yatırım yapılmıştır.

Ülke	2019	2020	2021	2022	2023
AMERİKA	515.400	586.521	365.693	603.803	216.066
Amerika Birleşik Devletleri	74.377	86.793	83.358	35.244	62.630
AND TOPLULUĞU	15.675	14.740	25.782	38.519	16.662
Boliya	2	328	40	1	2.062
Kolombiya	13.402	17.533	22.899	33.286	16.138
Peru	2.271	-3.122	2.843	5.232	-1.538
DİĞER AMERİKA ÜLKELERİ	425.347	484.989	256.553	530.041	136.774
Hollanda Antilleri	100	90	0	0	850
Arjantin	11.614	12.295	10.188	6.168	7.845
Bahamalar	0	0	461	0	0
Barbados	-9	-214	-214	-213	-214
Belize	1	0	0	0	0
Bermuda	204	13.417	13.429	-24.520	-1.920
Brezilya	18	-391	471	906	4.820
Kanada	261.625	318.823	36.619	-315.884	33.141
Şili	19.844	31.760	38.891	20.196	76.931
Kosta Rika	4.929	17.818	85.021	5.621	2.519
Curaçao	0	0	0	0	918
Cayman Adaları	31.668	162	343	103	0
Virgin Adaları	8.017	1.136	6.701	-1.605	-8.713
Meksika	6.044	-1.795	36.625	37.339	6.752
Panama	39.213	21.303	19.108	22.863	1.191
Dominik Cumhuriyeti	2	0	3.170	537	-219
Uruguay	26.790	62.195	1.906	771.947	12.200
Venezuela	15.199	678	1.839	686	616
Diğer ülkeler	89	7.714	1.994	5.896	57
AVRUPA	371.514	418.567	157.572	199.256	76.315
Almanya	49.587	65.835	41.875	-8.446	-27.163
Avusturya	0	0	0	364	1.080
Belçika ve Lüksemburg	-148	-1.139	-4.874	2.719	1
Danimarka	1.805	36	3.830	11	1.475
Slovenya	1	1	0	0	0
İspanya	149.250	234.568	-27.882	64.969	-3.344
Finlandiya	1	0	0	1.698	0
Fransa	4.079	-15.357	25.224	23.624	5.715
Hollanda	99.191	-18.243	-19.074	34.261	-2.011
İngiltere	33.503	105.808	43.101	11.474	6.450
İrlanda	2	1.800	500	0	6.120
İzlanda	0	0	0	0	0
İtalya	14.266	10.377	10.048	18.141	87.024
Litvanya	0	1	0	0	0
Norveç	0	0	0	695	0
Romanya	0	85	0	3	0
İsveç	6.341	870	1.187	17.300	1.320
İsviçre	8.604	31.424	80.785	30.328	-972
Diğer ülkeler	5.034	2.501	2.852	2.116	620
ASYA	35.666	61.774	83.855	73.397	80.603
Çin	28.271	57.377	75.841	61.859	68.407
Kıbrıs	0	0	0	0	0
Güney Kore	661	2	31	2	11.187
Filipinler	1	0	0	0	0
İsrail	7	76	254	0	1
Japonya	114	2.996	1.215	1.216	0
Rusya	2.595	-13	-32	2	32
Singapur	3.865	145	5.705	3.270	355
Tayvan	0	0	0	0	0
Diğer ülkeler	152	1.191	841	7.047	621
AFRİKA	78	15	2	9	0
Cezayir	2	5	0	0	0
Ekvator Ginesi	0	0	0	0	0
Liberya	0	0	0	0	0
Diğer ülkeler	76	10	2	9	0
OKYANUSYA	35.793	-2.750	8.792	1.078	1.953
Avustralya	-3.069	-2.759	-1.209	-830	-51
Solomon Adaları	0	10	0	0	0
Yeni Zelanda	38.861	0	10.000	1.908	2.000
Samoa	0	0	0	0	5
Diğer ülkeler	0	0	0,2	0	0
DİĞERLERİ	20.711	30.544	32.147	1.831	-2.625
TOPLAM	979.161	1.094.672	648.061	879.374	372.312

Kaynak: Ekvator Merkez Bankası

<https://www.bce.fin.ec/index.php/component/k2/item/298-inversi%C3%B3n-extranjera-directa>

Bu çalışma, T.C. Kito Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmıştır.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

Yatırım Davaları ve İkili Yatırım Anlaşmaları

Ekvator, yatırım anlaşmalarına aykırılık iddiasıyla açılan uluslararası mahkemelerde en çok dava açılan ülkeler arasında, mevcut 29 dava ile 11. sırada yer almaktadır. Bu davalardan 7'sinin Ekvator lehine, 10'unun yatırımcı lehine, 4'ünün uzlaşma ile sonuçlandığı, 7'sinin devam ettiği bilinmektedir. 1 dava ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. Söz konusu 29 davanın 17'si ABD'li, 4'ü Kanadalı, 4'ü İspanyol, 1'i Bolivyalı, 1'i Çinli, 1'i Şilili, 1'i ise Bahamalı şirketlerce açılmıştır. Anılan 29 dava, Dünya Bankası Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID) ve Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Kuralları çerçevesinde ele alınmaktadır. Ekvator aleyhine açılan davaların çoğu petrol, enerji ve madencilik sektörlerinde faaliyet gösteren şirketlerce açılmıştır.

Ekvator hükümeti yatırım anlaşmalarında uluslararası tahkimi sorgulayan bir tutum içerisinde olduğundan, son olarak mevcut 16 anlaşmasını Mayıs 2017'de iptal etmiştir. Söz konusu ülkelere ilave olarak ülkemiz ile de ikili yatırım anlaşması görüşmeleri başlatılmasını teminen anılan ülkelere yeni anlaşma metni göndermiş ancak Ekvator tarafından iletilen metin bahse konu ülkelere kabul edilmemiştir.

Ekvator hükümeti, yatırımlara yönelik davaların tahkim mercii olarak Ekvator ulusal mahkemelerini, Ekvator'daki tahkim merkezlerini ve Latin Amerika'daki bölgesel kuruluşları kabul etmektedir. Ekvator Anayasası, uyuşmazlıkların çözülmesinde diğer uluslararası tahkim mekanizmalarını kabul etmemektedir.

Ekvator'un Kosta Rika ile imzaladığı serbest ticaret anlaşmasının yatırımlar bölümünde yer alan uluslararası tahkim mekanizması nedeniyle Ekvator Anayasa Mahkemesi bahse konu STA'yı onaylamamış ve ilgili bölüm anlaşmadan çıkarılmıştır.

Halihazırda, Ekvator İspanya ile ikili yatırım anlaşması müzakerelerini sürdürmekte olup, söz konusu anlaşmanın tamamlanmasının ardından metnin model olarak kullanılacağı ve diğer ülkelere de aynı metnin sunulacağı bilgisi edinilmiştir.

Ekvator, 21 Haziran 2021 tarihinde, Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezine (ICSID) katılım sözleşmesini imzalamıştır. Sözleşmeyi imzalayan 164. ülke olan Ekvator, yatırımcılara güven vermek ve doğrudan yabancı yatırım çekmek adına önemli bir adım atmıştır.

Son olarak 21 Nisan 2024 tarihinde yapılan referandumda halka sorulan sorular arasında "uyuşmazlıkların çözümü için uluslararası tahkim mekanizmalarının kullanılmasını onaylıyor musunuz?" sorusu da yer almış olup, halk uluslararası tahkim mekanizmalarına onay vermemiştir.

Kaynak:<https://investmentpolicy.unctad.org/investment-dispute-settlement/country/61/ecuador/respondent>

<https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/countries/61/ecuador>

<https://www.primicias.ec/noticias/economia/tratados-bilaterales-inversion-ecuador/>

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (ÇVÖ)

ÇVÖ taslağımız 2014 Ekim ayında Ekvator tarafına sunulmuş olup 2014 Aralık, 2015 Ocak veya Nisan aylarında ilk müzakerelerin yapılması önerilmiştir. JETCO üçüncü teknik toplantısında Ekvator'un müzakerelere başlanmasını teminen öncelik tespit çalışması içinde olduğu tarafımıza iletilmiştir. Bu hususta Ekvator tarafının görüşü beklenmektedir.

Faydalı Linkler

- Üretim, Dış Ticaret, Yatırım ve Balıkçılık Bakanlığı: <http://www.produccion.gob.ec/>
- Dışişleri ve İnsan Hareketliliği Bakanlığı: <https://www.cancilleria.gob.ec/>
- Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı: <https://www.agricultura.gob.ec/>
- Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığı: <https://www.obraspublicas.gob.ec/>
- Ekonomi ve Maliye Bakanlığı: <https://www.finanzas.gob.ec/>
- Çevre, Su ve Ekolojik Geçiş Bakanlığı: www.ambiente.gob.ec/
- Halk Sağlığı Bakanlığı: www.salud.gob.ec/
- Turizm Bakanlığı: <https://www.turismo.gob.ec/>
- Eğitim Bakanlığı: <https://educacion.gob.ec/>
- Kültür ve Miras Bakanlığı: <https://www.culturaypatrimonio.gob.ec/>
- Hükümet Bakanlığı: <https://www.ministeriodegobierno.gob.ec/>
- Millî Savunma Bakanlığı: www.defensa.gob.ec/
- Ekonomik ve Sosyal İçerme Bakanlığı: <https://www.inclusion.gob.ec/>
- Kentsel Gelişim ve Konut Bakanlığı: <https://www.habitatyvivienda.gob.ec/>
- Enerji ve Maden Bakanlığı: <https://www.recursoyenergia.gob.ec/>
- Çalışma Bakanlığı: http://www.trabajo.gob.ec
- Kadın ve İnsan Hakları Bakanlığı: <https://www.derechoshumanos.gob.ec/>
- Spor Bakanlığı: <https://www.deporte.gob.ec/>
- Ekvator Merkez Bankası: www.bce.fin.ec/
- Şirketler, Menkul Kıymetler ve Sigorta Denetim Kurulu: <https://www.supercias.gob.ec/portalscvs/>
- Bankacılık Denetim Kurulu: <https://www.superbancos.gob.ec/bancos/>
- Bitki ve Hayvan Sağlığı Düzenleme ve Denetim Ajansı: www.agrocalidad.gob.ec/
- Sıhhi Düzenleme, Denetim ve Gözetim Ulusal Ajansı: www.controlsanitario.gob.ec/servicios/
- Ekvator Akreditasyon Kurumu (SAE): www.acreditacion.gob.ec/
- Ekvator Fikri Haklar Kurumu: <https://www.derechosintelectuales.gob.ec/>

- Ekvator Elektrik Kurumu: <https://www.celec.gob.ec/>
- Ekvator Ulusal Gümrük Hizmetleri İdaresi (SENAE): <https://www.aduana.gob.ec/>
- Ekvator Standardizasyon Hizmetleri Kurumu (INEN): www.normalizacion.gob.ec/
- Ekvator Gelir İdaresi (SRI): www.sri.gob.ec/web/guest/home
- Ekvator Sosyal Güvenlik Enstitüsü: <https://www.iess.gob.ec>
- Enerji ve Yenilenemeyen Doğal Kaynakların Düzenlenmesi ve Kontrol Kurumu: <https://www.controlrecursosyenergia.gob.ec/>
- Ekvator İş Komitesi: <http://cee.org.ec/>
- Ekvator Sanayi ve Üretim Odası: <http://www.cip.org.ec/>
- Ekvator Elektronik Ticaret Odası: <http://cece.ec/>
- Kito Ticaret Odası: <https://ccq.ec/>
- Guayaquil Ticaret Odası : <http://www.lacamara.org/website/>
- Cuenca Ticaret Odası: <https://www.camaracuenca.com/>
- Manta Ticaret Odası: <http://www.ccm.org.ec/>
- Pichincha Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Odası: <https://www.capeipi.org.ec/>
- Guayaquil Sanayi Odası: <https://www.industrias.ec/>
- Sanayi, Üretim ve İstihdam Odası: <https://www.cipem.org.ec/>
- Ekvator İnşaat Sanayii Odası: <http://www.camicon.ec/>
- Guayaquil İnşaat Odası: <http://www.cconstruccion.net/inicio.html>
- Ulusal Balıkçılık Odası: <https://camaradepesqueria.ec/>
- Ekvator Ton Balığı Sanayicileri ve İşleyicileri Odası <http://ceipa.com.ec/>
- Ekvator Plastikçiler Birliği (ASEPLAS): <http://www.aseplas.ec/>
- Otomotiv Şirketleri Birliği: <https://www.aeade.net/>
- Ekvator Tekstil Sanayicileri Derneği: <https://www.aite.com.ec/>
- Muz İhracatçıları Birliği: <http://www.aebe.com.ec/>
- Çiçek Üreticileri ve İhracatçıları Birliği: <https://expoflores.com/>
- Ekvator Kakao İhracatçıları Ulusal Birliği: <http://www.anecacao.com/>
- Bankalar Derneği: <http://asobanca.org.ec/>
- Ekvator Gayrimenkul Geliştiricileri Derneği: <https://apive.org/>
- Ekvator İhracatçılar Federasyonu: <http://fedexpor.com/>
- Ekvator Tıbbi Ürünler İthalatçıları ve Dağıtıcıları Birliği: <https://asedim.com/>